

Polityki UE

Polityka spójności

Unii Europejskiej

Tomasz A. Winiarczyk

Traktat o funkcjonowaniu UE

Artykuł 3 [Kompetencje wyłączne]

1. Unia ma wyłączne kompetencje w następujących dziedzinach:

- a) unia celna;
- b) ustanawianie reguł konkurencji niezbędnych do funkcjonowania rynku wewnętrznego;
- c) polityka pieniężna w odniesieniu do Państw Członkowskich, których walutą jest euro;
- d) zachowanie morskich zasobów biologicznych w ramach wspólnej polityki rybołówstwa;
- e) wspólna polityka handlowa.

2. Unia ma także wyłączną kompetencję do zawierania umów międzynarodowych, jeżeli ich zawarcie zostało przewidziane w akcie ustawodawczym Unii lub jest niezbędne do umożliwienia Unii wykonywania jej wewnętrznych kompetencji lub w zakresie, w jakim ich zawarcie może wpływać na wspólne zasady lub zmieniać ich zakres.

Traktat o funkcjonowaniu UE

Artykuł 4 [Kompetencje dzielone]

1. Unia dzieli kompetencje z Państwami Członkowskimi, jeżeli Traktaty przyznają jej kompetencje, które nie dotyczą dziedzin określonych w artykułach 3 i 6.
2. Kompetencje dzielone między Unią a Państwami Członkowskimi stosują się do następujących głównych dziedzin:
 - a) rynek wewnętrzny;
 - b) polityka społeczna w odniesieniu do aspektów określonych w niniejszym Traktacie;
 - c) spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna;
 - d) rolnictwo i rybołówstwo, z wyłączeniem zachowania morskich zasobów biologicznych;
 - e) środowisko;
 - f) ochrona konsumentów;
 - g) transport;
 - h) sieci transeuropejskie;
 - i) energia;
 - j) przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;
 - k) wspólne problemy bezpieczeństwa w zakresie zdrowia publicznego w odniesieniu do aspektów określonych w niniejszym Traktacie.
3. W dziedzinach badań, rozwoju technologicznego i przestrzeni kosmicznej Unia ma kompetencje do prowadzenia działań, w szczególności do określania i realizacji programów, jednakże wykonywanie tych kompetencji nie może doprowadzić do uniemożliwienia Państwom Członkowskim wykonywania ich kompetencji.
4. W dziedzinach współpracy na rzecz rozwoju i pomocy humanitarnej Unia ma kompetencje do prowadzenia działań i wspólnej polityki, jednakże wykonywanie tych kompetencji nie może doprowadzić do uniemożliwienia Państwom Członkowskim wykonywania ich kompetencji.

Traktat o funkcjonowaniu UE

Artykuł 5 [Koordynacja polityk gospodarczych, zatrudnienia, społecznych]

1. Państwa Członkowskie koordynują swoje polityki gospodarcze w ramach Unii. W tym celu Rada przyjmuje środki, w szczególności ogólne kierunki tych polityk.

Do Państw Członkowskich, których walutą jest euro, stosuje się postanowienia szczególne.

2. Unia podejmuje środki w celu zapewnienia koordynacji polityk zatrudnienia Państw Członkowskich, w szczególności określając wytyczne dla tych polityk.

3. Unia może podejmować inicjatywy w celu zapewnienia koordynacji polityk społecznych Państw Członkowskich.

Traktat o funkcjonowaniu UE

Artykuł 6 [Działania komplementarne]

Unia ma kompetencje do prowadzenia działań mających na celu wspieranie, koordynowanie lub uzupełnianie działań Państw Członkowskich. Do dziedzin takich działań o wymiarze europejskim należą:

- a) ochrona i poprawa zdrowia ludzkiego;
- b) przemysł;
- c) kultura;
- d) turystyka;
- e) edukacja, kształcenie zawodowe, młodzież i sport;
- f) ochrona ludności;
- g) współpraca administracyjna.

polityki unijne według TFUE

- wspólna polityka handlowa (handel z państwami trzecimi nienależącymi do Unii Europejskiej)
- wspólny rynek wewnętrzny: swobodny przepływ towarów, osób, usług i kapitału
 - swobodny przepływ towarów:
 - wspólna polityka celna
 - zakaz ograniczeń ilościowych w przywozie
 - wspólna polityka rolna, w tym rybołówstwo
 - swobodny przepływ osób, usług i kapitału
- przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości
- wspólna polityka transportowa
- wspólne reguły w dziedzinie konkurencji, podatków i zbliżenia ustawodawstw
- polityka gospodarcza i pieniężna
- polityka zatrudnienia
- polityka społeczna
- polityka zatrudnienia
- polityka społeczna
- polityka w dziedzinie edukacji
- polityka kształcenia zawodowego, młodzieży i sportu
- polityka w dziedzinie kultury
- polityka w dziedzinie zdrowia publicznego
- polityka ochrony konsumentów
- polityka sieci transeuropejskich
- polityka przemysłowa
- polityka spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej
- polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej
- polityka w dziedzinie środowiska naturalnego
- polityka energetyczna
- polityka w dziedzinie turystyki
- polityka w dziedzinie ochrony ludności
- polityka w dziedzinie współpracy administracyjnej

polityki unijne

- ❑ Z punktu widzenia systematyzacji polityk istotne znaczenie ma podział na polityki sektorowe i polityki horyzontalne.
- ❑ **Polityki sektorowe** skupiają swoje cele i instrumenty na działalności w określonym sektorze – odnoszą się do infrastruktury koniecznej do prowadzenia działalności w danym sektorze, głównie polityki sektorów infrastrukturalnych.
- ❑ **Polityki horyzontalne** to polityki społeczne, których cechami charakterystycznymi są: ponadsektorowy charakter i oddziaływanie na wszystkie działy gospodarki.

WSPÓLNA POLITYKA HANDLOWA

- ❑ reguluje stosunki gospodarcze między Unią Europejską a państwami trzecimi
- ❑ oddziałuje na rozmiary, kierunki oraz strukturę obrotów handlowych UE z zagranicą
- ❑ została wprowadzona w 1970 jako następstwo powstania w 1968 unii celnej w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej

Artykuł 206 ToFUE

[Unia celna]

- ❑ Poprzez utworzenie unii celnej zgodnie z artykułami 28-32 Unia przyczynia się, we wspólnym interesie, do harmonijnego rozwoju handlu światowego, stopniowego zniesienia ograniczeń w handlu międzynarodowym i w bezpośrednich inwestycjach zagranicznych oraz do zmniejszenia barier celnych i innych barier.

Artykuł 207 ToFUE [Podstawy wspólnej polityki handlowej]

1. Wspólna polityka handlowa jest oparta na jednolitych zasadach, w szczególności w odniesieniu do zmian stawek celnych, zawierania umów celnych i handlowych dotyczących handlu towarami i usługami oraz do handlowych aspektów własności intelektualnej, bezpośrednich inwestycji zagranicznych, ujednoczenia środków liberalizacyjnych, polityki eksportowej, a także handlowych środków ochronnych, w tym środków podejmowanych w przypadku dumpingu lub subsydiów. Wspólna polityka handlowa prowadzona jest zgodnie z zasadami i celami działań zewnętrznych Unii.
2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc w drodze rozporządzeń zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, przyjmują środki określające ramy realizacji wspólnej polityki handlowej.
3. Jeżeli istnieje potrzeba wynegocjowania i zawarcia umów z jednym lub większą liczbą państw trzecich lub organizacji międzynarodowych, stosuje się artykuł 218, z zastrzeżeniem postanowień szczególnych niniejszego artykułu.

Komisja przedstawia zalecenia Radzie, która upoważnia ją do rozpoczęcia koniecznych rokowań. Rada i Komisja są odpowiedzialne za zapewnienie zgodności umów będących przedmiotem rokowań z wewnętrznymi politykami i zasadami Unii.

Komisja prowadzi te rokowania w konsultacji ze specjalnym komitetem wyznaczonym przez Radę w celu wsparcia jej w tym zadaniu i w ramach wytycznych, które Rada może do niej kierować. Komisja regularnie składa specjalnemu komitetowi i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z postępu w rokowaniach.

Artykuł 207 ToFUE [Podstawy wspólnej polityki handlowej]

4. W odniesieniu do rokowań i zawierania umów, o których mowa w ustępie 3, Rada stanowi większością kwalifikowaną.

W odniesieniu do rokowań i zawierania umów w dziedzinie handlu usługami i w dziedzinie handlowych aspektów własności intelektualnej, jak również bezpośrednich inwestycji zagranicznych, Rada stanowi jednomyślnie, jeżeli umowy te zawierają postanowienia wymagające jednomyślności do przyjęcia przepisów wewnętrznych.

Rada stanowi jednomyślnie także przy rokowaniach i zawieraniu umów:

- a) w dziedzinie handlu usługami w zakresie kultury i audiowizualnymi, jeżeli umowy te mogłyby zagrozić różnorodności kulturowej i językowej Unii;
- b) w dziedzinie handlu usługami społecznymi oraz w zakresie edukacji i zdrowia, jeżeli umowy te mogłyby w znacznym stopniu zakłócać działanie krajowego systemu tych usług i wywierać negatywny wpływ na odpowiedzialność Państw Członkowskich za ich zapewnienie.

5. Rokowania i zawieranie umów międzynarodowych w dziedzinie transportu podlegają tytułowi VI części trzeciej oraz artykułowi 218.

6. Wykonywanie uprawnień w dziedzinie wspólnej polityki handlowej, przyznanych niniejszym artykułem, nie narusza podziału kompetencji między Unią i Państwami Członkowskimi i nie prowadzi do harmonizacji przepisów ustawowych lub wykonawczych Państw Członkowskich, jeżeli Traktaty wykluczają taką harmonizację.

wspólna polityka handlowa

- ❑ cel:
umiejętne równoważenie zobowiązań międzynarodowych i interesów wewnętrznych Unii, w szczególności związanych z ochroną własnej gospodarki przed wpływem konkurencji z państw trzecich
- ❑ 3 cele szczegółowe:
 - harmonijny rozwój handlu światowego
 - stopniowe zniesienie ograniczeń w handlu międzynarodowym
 - zmniejszenie barier celnych i innych barier handlowych

Wspólnotowy Kodeks Celny

- ❑ dokument określający zasady, mechanizmy i procedury handlu państw WE z państwami trzecimi

Zewnętrzna Taryfa Celna – TARIC

- ❑ prowadzony przez Dyрекcyję Generalną Podatków i Unii Celnej system, który integruje wszelkie ustalenia prawne państw członkowskich Unii Europejskiej związane z taryfami celnymi dla produktów przemysłowych i rolnych
- ❑ zawiera m.in.:
 - kody towarów (nomenklatura celna),
 - stawki celne wyrażone w procentach lub kwocie za określoną jednostkę dla danego państwa lub grupy państw, z którego towar przybywa,
 - podstawę prawną z komentarzem (przypisem),
 - okres ważności stawki celnej,
 - dane do nadzoru importu i eksportu,
 - limity ilościowe (kontyngenty),
 - wskaźniki antydumpingowe,
 - zawieszenia cła,
 - preferencje celne,
 - zwroty eksportowe,
 - cła wyrównawcze,
 - zakazy importu i eksportu

WSPÓLNY RYNEK UE

- swobodny przepływ towarów
- swobodny przepływ usług
- swobodny przepływ kapitału
- swobodny przepływ ludzi
- ochrona konkurencji
- wspólna polityka rolna

Wspólny rynek UE

- ❑ 1986 r. ustanowienie jednolitego rynku UE (tzw. rynku wewnętrznego) jako niezbędne do realizacji podstawowych celów unijnych w zakresie swobód
- ❑ według JAE obywatele UE mogą wybrać w dowolnym państwie członkowskim miejsce zamieszkania, nauki, pracy, zakupów czy życia na emeryturze
- ❑ usunięcie większości biurokratycznych, prawnych i technicznych barier między państwami

swobodny przepływ towarów

- ❑ pierwsza z czterech podstawowych swobód rynku wewnętrznego, jest możliwy dzięki zniesieniu ceł i ograniczeń ilościowych oraz zakazowi stosowania środków równoważnych
- ❑ regulowany przez artykuł 26 oraz artykuły 28–37 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
- ❑ zniesienie kontroli celnych oraz ograniczeń ilościowych i jakościowych w wymianie handlowej między państwami członkowskimi
- ❑ obecnie obowiązuje Wspólna Taryfa Celna na towary spoza UE

swobodny przepływ towarów

- ❑ Zakaz stosowania opłat o skutku równoważnym do ceł: artykuł 28 ust. 1 i art. 30 TFUE
- ❑ Zakaz środków o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych: artykuły 34 i 35 TFUE
 - wszystkie zasady handlowe mające zastosowanie w danym państwie członkowskim, mogące bezpośrednio lub pośrednio, w danym momencie lub w przyszłości, ograniczyć handel w obrębie Wspólnoty, uznaje się za środki mające skutek równoważny do ograniczeń ilościowych
- ❑ Wyjątki od zakazu środków mających skutek równoważny do ograniczeń ilościowych (gdy jest to uzasadnione względami ogólnymi, niemającymi charakteru gospodarczego (np. moralność publiczna, polityka publiczna lub bezpieczeństwo publiczne))

swobodny przepływ towarów

- Harmonizacja ustawodawstwa krajowego
 - umożliwia to zniesienie przeszkód tworzonych przez przepisy krajowe jako niemających zastosowania i ustanowienie wspólnych zasad zarówno w celu zagwarantowania swobody przepływu towarów i usług, jak i poszanowania innych celów traktatu WE, takich jak ochrona środowiska, konsumenta, konkurencji itd.
- Urzeczywistnienie rynku wewnętrznego
 - dotyczy usunięcia przeszkód natury technicznej i fizycznej w swobodnym przepływie towarów (opisano je w białej księdze Komisji z czerwca 1985 r.)

swobodny przepływ usług

- ❑ Osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz przedstawiciele wolnych zawodów lub osoby prawne w rozumieniu art. 54 TFUE, które prowadzą legalną działalność w jednym z państw członkowskich, mogą
 - trwale i stale prowadzić działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim (swoboda przedsiębiorczości: art. 49 TFUE) lub
 - tymczasowo oferować i świadczyć usługi w innych państwach członkowskich, pozostając jednocześnie w kraju pochodzenia (swoboda świadczenia usług: art. 56 TFUE).
- ❑ Zasada regulowana w art. 26 (rynek wewnętrzny), art. 49–55 (przedsiębiorczość) oraz art. 56–62 (usługi) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

swobodny przepływ usług

- ❑ prawo do podejmowania i wykonywania działalności prowadzonej na własny rachunek, a także do zakładania przedsiębiorstw i zarządzania nimi z myślą o prowadzeniu działalności o charakterze stałym i ciągłym na takich samych warunkach, na jakich prawo państwa członkowskiego, w którym prowadzona jest działalność, umożliwia to swoim własnym obywatelom
 - nie obejmuje działalności, która jest związana z wykonywaniem władzy publicznej
- ❑ oznacza to konieczność zapobiegania przejawom dyskryminacji ze względu na narodowość oraz przyjęcia środków ułatwiających korzystanie z tych swobód, jeżeli mają one przynieść oczekiwane skutki, co obejmuje harmonizację przepisów krajowych w zakresie dostępu i ich wzajemne uznawanie

swobodny przepływ ludzi

- ❑ jedna z podstawowych zasad Traktatu
 - art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
- ❑ obejmuje prawo obywatela każdego państwa członkowskiego do osiedlania się lub pracy w innym państwie członkowskim UE
 - wyłączone są grupy zawodowe: osoby świadczące pracę dla organów publicznych, porządkowych, dyplomacji, sędziów, policji, organów skarbowych

swobodny przepływ ludzi

- ❑ Obywatele UE mają prawo:
 - poszukiwać pracy w innym państwie członkowskim UE
 - podejmować w takim kraju pracę bez konieczności ubiegania się o pozwolenie na pracę
 - zamieszkiwać w tym kraju ze względów zawodowych
 - pozostać tam nawet po wygaśnięciu umowy o pracę
 - być traktowani na równi z obywatelami danego kraju w zakresie zatrudnienia, warunków pracy i innych przywilejów socjalnych i podatkowych
 - w określonym zakresie korzystać ze swojego zabezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego w kraju, w którym poszukują pracy

swobodny przepływ ludzi

- ❑ Obowiązują pewne ograniczenia podyktowane względami bezpieczeństwa i porządku publicznego, uwarunkowaniami publicznej opieki zdrowotnej oraz wymogami w przypadku zatrudnienia w sektorze publicznym.

swobodny przepływ kapitału

- ❑ najmłodsza ze wszystkich swobód traktatowych
- ❑ ma obecnie największy zasięg
 - obejmuje także państwa trzecie
- ❑ zgodnie z postanowieniami traktatu zakazane są wszelkie ograniczenia w przepływie kapitału i płatnościach między państwami członkowskimi oraz między państwami członkowskimi a państwami trzecimi.
 - zasada ta jest bezpośrednio skuteczna, tj. nie wymagała uchwalania dodatkowych przepisów na szczeblu UE ani na szczeblu państw członkowskich
- ❑ regulowana przez artykuły 63–66 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, uzupełnione o art. 75 i 215 w odniesieniu do sankcji

swobodny przepływ kapitału

- ❑ Na prawo swobodnego przepływu kapitału **nie** wpływają **obowiązki zgłaszania**, tj. informowania o transakcjach transgranicznych (np. w przypadku płatności elektronicznych, przepływu gotówki i papierów wartościowych powyżej pewnych progów) do celów gromadzenia danych statystycznych dotyczących sektora zagranicznego, wykorzystywanych do tworzenia bilansu płatniczego dla państw członkowskich i europejskiej unii walutowej.
- ❑ Jedyne uzasadnione ograniczenia dotyczące przepływu kapitału w ujęciu ogólnym, w tym przepływów w obrębie Unii, które państwa członkowskie mogą postanowić zastosować, zostały określone w art. 65 TFUE i obejmują:
 - (i) środki niezbędne do zapobiegania naruszeniom prawa krajowego (zwłaszcza w dziedzinie opodatkowania i nadzoru ostrożnościowego nad usługami finansowymi);
 - (ii) procedury służące deklarowaniu przepływu kapitału do celów administracyjnych bądź statystycznych; oraz
 - (iii) środki uzasadnione względami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.

ochrona konkurencji

- ❑ ma zapewnić przedsiębiorstwom sprawiedliwe i równe warunki prowadzenia działalności, a jednocześnie pozostawić przestrzeń dla innowacji, ujednoczonych norm i rozwoju małych przedsiębiorców
- ❑ przedsiębiorcy nie mogą:
 - **ustalać cen** ani dzielić się rynkami między sobą
 - **nadużywać pozycji dominującej** na danym rynku w celu wyeliminowania mniejszych konkurentów
 - **łączyć się**, jeżeli taka fuzja umożliwiłaby im **przejęcie kontroli nad danym rynkiem**
(duże przedsiębiorstwa prowadzące działalność na większą skalę w UE aby połączyć się, muszą uzyskać zgodę Komisji Europejskiej – nawet jeśli mają siedzibę poza obszarem UE)

ochrona konkurencji

- ❑ Duże przedsiębiorstwa nie mogą wykorzystywać swojej pozycji do narzucania warunków, które utrudniłyby ich dostawcom lub klientom współpracę z konkurencją.
- ❑ Komisja może nakładać na przedsiębiorstwa grzywny za tego rodzaju praktyki, gdy prowadzą one do wzrostu cen i sytuacji, w której konsumenci mają mniejszy wybór.
- ❑ Komisja sprawdza też, jaka jest wysokość pomocy przyznawanej przedsiębiorstwom przez rządy poszczególnych krajów (tzw. pomoc państwa) i czy nie stanowi szczególnej formy uprzywilejowania.

ochrona konkurencji – narzędzia

- ogólny zakaz porozumień ograniczających konkurencję
- zakaz nadużywania pozycji dominującej
- procedura dotycząca kontroli połączeń
- zakaz przyznawania pomocy publicznej przez państwo
- usługi publiczne świadczone w ogólnym interesie gospodarczym

Europejska Sieć Konkurencji

- ❑ W każdym kraju Unii Europejskiej istnieje organ stojący na straży unijnego prawa o konkurencji.
- ❑ Instytucje te mogą wstrzymać zawarte umowy między przedsiębiorstwami, które mogą ograniczać konkurencję. Mają również prawo nałożyć kary na przedsiębiorstwa łamiące unijne prawo ds. konkurencji.
- ❑ Organy te wymieniają się przydatnymi informacjami z Komisją Europejską na temat wdrażania reguł konkurencji UE poprzez Europejską sieć konkurencji.
- ❑ W egzekwowaniu prawa biorą również udział krajowe sądy orzekając jej zgodność z wymogami Unii Europejskiej.

wspólna polityka rolna

- ❑ 1957 – źródła w traktatach rzymskich
- ❑ 1962 – wprowadzenie polityki
- ❑ lata 70.-80. – wysoka wydajność rolnictwa Wspólnot, które produkuje żywność z nadwyżkami; wprowadzanie ograniczeń ilościowych
- ❑ 1992 – od wspierania rynku do wspierania producentów; bezpośrednie dopłaty dla rolnictwa; nacisk na jakość żywności, tradycje i ochronę środowiska
- ❑ 2000 – rozwój obszarów wiejskich: gospodarczy, społeczny i kulturowy rozwoju Europy; obejmuje wieloletnie programy
- ❑ 2003 – przecięcie połączenia między dotacjami a produkcją; rolnicy otrzymują wsparcie dochodowe, pod warunkiem że szanują określone standardy dotyczące środowiska, dobrostanu zwierząt i bezpieczeństwa żywności

Przemysł rolny i rolno-spożywczy odpowiada obecnie za 46 mln miejsc pracy i 6% europejskiego PKB

wspólna polityka rolna

- ❑ 2004-2007 – liczebność rolników w UE podwaja się po przystąpieniu 12 nowych państw członkowskich; zmienia się krajobraz rolniczy i wiejski UE
- ❑ 2013 – reforma WPR
 - kładzie nacisk na wspieranie rolników z UE w utrzymywaniu żywotności obszarów wiejskich
 - stymuluje zatrudnienie, przedsiębiorczość oraz wspiera dostawy żywności lokalnej, **zapewniając pomoc finansową dla przedsiębiorstw wiejskich**
 - pomaga rolnikom modernizować gospodarstwa rolne oraz inwestować w inne dziedziny niż produkcja żywności
 - pomaga w walce ze zmianą klimatu
 - wzrost wydajności należy osiągać poprzez **badania i nowe technologie**

Artykuł 38 ToFUE [Wspólna polityka rolna i rybołówstwa]

1. Unia określa i realizuje wspólną politykę rolną i rybołówstwa.

Rynek wewnętrzny obejmuje także rolnictwo, rybołówstwo i handel produktami rolnymi. Przez "produkty rolne" należy rozumieć płody ziemi, produkty pochodzące z hodowli i rybołówstwa, jak również produkty pierwszego przetworzenia, które pozostają w bezpośrednim związku z tymi produktami. Odniesienia do wspólnej polityki rolnej lub do rolnictwa oraz stosowanie wyrazu "rolny" są rozumiane jako dotyczące także rybołówstwa, z uwzględnieniem szczególnych cech charakterystycznych tego sektora.

2. Z zastrzeżeniem odmiennych postanowień artykułów 39-44, zasady przewidziane w celu ustanowienia lub funkcjonowania rynku wewnętrznego stosują się do produktów rolnych.

3. Produkty podlegające postanowieniom artykułów 39-44 są wymienione na liście stanowiącej załącznik I.

4. Funkcjonowaniu i rozwojowi rynku wewnętrznego produktów rolnych musi towarzyszyć ustanowienie wspólnej polityki rolnej.

Artykuł 39 ToFUE

[Cele wspólnej polityki rolnej]

1. Celami wspólnej polityki rolnej są:

- a) zwiększenie wydajności rolnictwa przez wspieranie postępu technicznego, racjonalny rozwój produkcji rolnej, jak również optymalne wykorzystanie czynników produkcji, zwłaszcza siły roboczej;
- b) zapewnienie w ten sposób odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza przez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie;
- c) stabilizacja rynków;
- d) zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw;
- e) zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów.

2. Przy ustalaniu wspólnej polityki rolnej i specjalnych środków służących jej realizacji uwzględnia się:

- a) szczególny charakter gospodarki rolnej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz z różnic strukturalnych i przyrodniczych między poszczególnymi regionami rolniczymi;
- b) potrzebę stopniowego wprowadzania odpowiednich środków dostosowawczych;
- c) fakt, że w Państwach Członkowskich rolnictwo jest sektorem ściśle powiązanym z całą gospodarką.

Artykuł 40 ToFUE [Wspólna organizacja rynków rolnych]

1. Do osiągnięcia celów przewidzianych w artykule 39 ustanawia się wspólną organizację rynków rolnych.

Zależnie od produktów, organizacja ta przybiera jedną z następujących form:

- a) wspólne reguły konkurencji;
- b) obowiązkowa koordynacja różnych krajowych organizacji rynkowych;
- c) europejska organizacja rynkowa.

2. Wspólna organizacja, ustanowiona w jednej z postaci przewidzianych w ustępie 1, może obejmować wszelkie środki konieczne do osiągnięcia celów określonych w artykule 39, a zwłaszcza regulację cen, subwencje służące produkcji i wprowadzaniu na rynek różnych produktów, systemy magazynowania i przewozu oraz wspólne mechanizmy stabilizacji przywozu i wywozu.

Wspólna organizacja ogranicza się do osiągania celów określonych w artykule 39 i wyklucza wszelką dyskryminację między producentami lub konsumentami wewnątrz Unii.

Wspólna polityka cenowa, jeśli taka istnieje, powinna się opierać na wspólnych kryteriach i jednolitych metodach kalkulacji.

3. Aby umożliwić wspólnej organizacji określonej w ustępie 1 osiągnięcie jej celów, może być stworzony jeden lub kilka funduszy orientacji i gwarancji rolnej.

Artykuł 41 ToFUE [Środki osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej]

Do umożliwienia osiągnięcia celów określonych w artykule 39 w ramach wspólnej polityki rolnej mogą być zwłaszcza przewidziane środki polegające na:

- a) skutecznej koordynacji wysiłków podejmowanych w dziedzinach kształcenia zawodowego, badań naukowych i upowszechniania wiedzy rolniczej, co może obejmować wspólne finansowanie projektów lub instytucji;
- b) wspólnym działaniu na rzecz zwiększania poziomu konsumpcji niektórych produktów.

Artykuł 42 ToFUE [Ograniczone stosowanie reguł konkurencji]

Postanowienia rozdziału dotyczącego reguł konkurencji stosują się do produkcji rolnej i handlu produktami rolnymi jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę w ramach postanowień i zgodnie z procedurą przewidzianą w artykule 43 ustęp 2, z uwzględnieniem celów określonych w artykule 39.

Rada, na wniosek Komisji, może zezwolić na przyznanie pomocy:

- a) na ochronę gospodarstw znajdujących się w niekorzystnym położeniu ze względu na warunki strukturalne lub przyrodnicze;
- b) w ramach programów rozwoju gospodarczego.

Artykuł 43 ToFUE [Wnioski w zakresie wspólnej polityki rolnej]

1. Komisja przedstawia wnioski dotyczące wypracowywania i realizowania wspólnej polityki rolnej, w tym zastąpienia organizacji krajowych przez jedną z form wspólnej organizacji przewidzianą w artykule 40 ustęp 1, jak również wprowadzenia w życie środków wyszczególnionych w niniejszym tytule.

Propozycje te uwzględniają współzależność zagadnień rolnych wymienionych w niniejszym tytule.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, ustanawiają wspólną organizację rynków rolnych przewidzianą w artykule 40 ustęp 1, jak również inne przepisy niezbędne dla osiągnięcia celów wspólnej polityki rolnej i rybołówstwa.

3. Rada, na wniosek Komisji, przyjmuje środki dotyczące ustalania cen, potrąceń, pomocy i ograniczeń ilościowych, jak również dotyczące ustalania i przydziału wielkości dopuszczalnych połowów.

4. Krajowe organizacje rynkowe mogą zostać zastąpione wspólną organizacją przewidzianą w artykule 34 ustęp 1, na warunkach określonych w ustępie 1, jeżeli:

a) wspólna organizacja oferuje Państwom Członkowskim sprzeciwiającym się temu środkowi i dysponującym własną organizacją krajową dla określonej produkcji równoważne gwarancje zatrudnienia i poziomu życia zainteresowanych producentów, uwzględniając harmonogram możliwych dostosowań i potrzebną specjalizację;

b) organizacja ta zapewnia w handlu wewnątrz Unii warunki podobne do tych, jakie istnieją na rynku krajowym.

4. Jeżeli stworzona jest wspólna organizacja dla niektórych surowców, a nie istnieje jeszcze wspólna organizacja dla odpowiednich produktów przetworzonych, surowce te, wykorzystywane dla produktów przetworzonych przeznaczonych na wywóz do państw trzecich, mogą być przywożone spoza Unii.

Artykuł 44 ToFUE

[Opłata wyrównawcza]

Jeżeli w Państwie Członkowskim produkt jest przedmiotem krajowej organizacji rynkowej lub regulacji wewnętrznej o skutku równoważnym, która wpływa na pozycję konkurencyjną produktu podobnego w innym Państwie Członkowskim, Państwa Członkowskie stosują w przywozie opłatę wyrównawczą na taki produkt pochodzący z Państwa Członkowskiego, w którym istnieje taka organizacja lub regulacja, chyba że Państwo to stosuje opłatę wyrównawczą przy wywozie.

Komisja ustala wysokość tych opłat na poziomie niezbędnym do przywrócenia równowagi; może ona również zezwolić na inne środki, ustalając szczegóły i warunki.

WSPÓLNA POLITYKA ROLNA EUROPY

+/- 12

MLN ROLNIKÓW
PRACUJĄCYCH W PEŁNYM
WYMIARZE GODZIN

77%

OBSZARU UE TO OBSZARY
WIEJSKIE

46

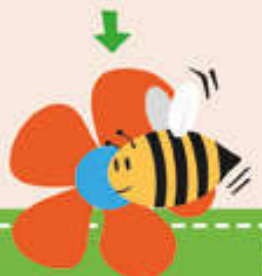
MLN MIEJSC PRACY
W PRZEMYŚLE ROLNICZYM
I ROLNO-SPOŻYWCZYM

TRZY GŁÓWNE CELE POMOCY WPR DLA EUROPEJSKICH ROLNIKÓW:

Żywność

ZAPEWNIENIE
BEZPIECZNYCH
DOSTAW WYSOKIEJ
JAKOŚCI, PRZYSTĘPNEJ
CENOWO ŻYWNOŚCI
DLA PONAD 500 MLN
EUROPEJCZYKÓW

Środowisko

POMOC
W PRZECIWDZIAŁANIU
ZMIANOM KLIMATU
I ZACHOWANIU
NASZYCH ZASOBÓW
NATURALNYCH

Wieś

ZACHOWANIE
RÓŻNORODNOŚCI
I ŻYWOTNOŚCI ROLNICTWA
EUROPEJSKIEGO

**W TROSCE
O NASZE KORZENIE**

Wspólna
Polityka
Rolna
Europy
WPR

ceny w UE

Ceny niektórych towarów i usług w wybranych krajach (w euro)

	Estonia	Cypr	Łotwa	Litwa	Malta	Polska*	Słowenia	Słowacja
Mleko 1 l	0,56	1,31	0,86	0,81	0,86	0,56	0,86	0,71
Jaja 12 szt	1,15	2,36	1,45	1,54	2,05	1,52	1,85	1,63
Wołowina kg	7,98	8,07	6,93	6,59	11,56	7,34	8,53	7,9
Taxi 1 km	0,58	0,74	0,5	0,6	2	0,52	0,89	0,7
Usługi publiczne dla mieszkania 85 m ²	166,94	94,8	156,85	154,15	76,6	150,45	189,99	176,69
Para dżinsów	67,77	60,51	58,89	61,78	71,73	57,33	79,33	53,41
Czynsz za mieszkanie 3-sypialniowe w centrum miasta	659,54	522,69	591,72	700	1198,38	651,49	651,7	756,15
Etylina 95 litr	1,12	1,2	1,11	1,08	1,33	1,06	1,24	1,25
Volkswagen Golf 1.4 90 KW Trendline	18000	15000	16980	17000	20000	14342	18000	15810

*Według kursu z 4 kwietnia 2017 roku 1 euro = 4,2525PLN

Źródło: https://www.numbeo.com/cost-of-living/country_result

POLITYKA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

- ❑ polityka spójności = polityka regionalna
- ❑ polityka, której głównym celem jest zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej w Unii Europejskiej
- ❑ przez pomoc słabiej rozwiniętym regionom i sektorom gospodarek państw członkowskich dąży się do zmniejszenia różnic w poziomie rozwoju i w poziomie życia w regionach UE
- ❑ istotny element polityki strukturalnej Unii Europejskiej

POLITYKA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

Artykuł 174 [Wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej]

- ❑ W celu wspierania harmonijnego rozwoju całej Unii, rozwija ona i prowadzi działania służące wzmocnieniu jej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.
- ❑ W szczególności Unia zmierza do zmniejszenia dysproporcji w poziomach rozwoju różnych regionów oraz zacofania regionów najmniej uprzywilejowanych.
- ❑ Wśród regionów o których mowa, szczególną uwagę poświęca się obszarom wiejskim, obszarom podlegającym przemianom przemysłowym i regionom, które cierpią na skutek poważnych i trwałych niekorzystnych warunków przyrodniczych lub demograficznych, takim jak najbardziej na północ wysunięte regiony o bardzo niskiej gęstości zaludnienia oraz regiony wyspiarskie, transgraniczne i górskie.

POLITYKA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

Artykuł 175 [Instrumenty zapewniające spójność]

- ❑ Państwa Członkowskie prowadzą swoje polityki gospodarcze i koordynują je w taki sposób, aby osiągnąć także cele określone w artykule 174.
Przy formułowaniu i urzeczywistnianiu polityk i działań Unii oraz przy urzeczywistnieniu rynku wewnętrznego bierze się pod uwagę cele określone w artykule 174 i przyczynia się do ich realizacji.
Unia wspiera także osiąganie tych celów przez działania, które podejmuje za pośrednictwem funduszy strukturalnych (Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej - Sekcja Orientacji, Europejskiego Funduszu Społecznego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz innych istniejących instrumentów finansowych.
- ❑ Co trzy lata Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie w sprawie postępów w urzeczywistnianiu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej oraz w sprawie sposobu, w jaki różne środki przewidziane w niniejszym artykule przyczyniły się do tego.
Sprawozdanie to zawiera, w odpowiednim przypadku, stosowne propozycje.
- ❑ Jeśli działania szczególne okażą się niezbędne poza funduszami i bez uszczerbku dla środków przyjętych w ramach innych polityk Unii, działania takie mogą być przyjmowane przez Parlament Europejski i Radę, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

POLITYKA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

□ cele 2021-2027:

- bardziej inteligentna Europa (innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)
- bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa
- lepiej połączona Europa (mobilność i lokalne połączenia teleinformatyczne)
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym (wdrażanie europejskiego filaru praw społecznych)
- Europa bliżej obywateli (zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych)

POLITYKA SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

□ źródła finansowania:

- wieloletnie ramy finansowania

łącznie w latach 2021-2027 wydane zostanie 330 mld euro (dla Polski 66 mld euro)

- nadzwyczajne działania na rzecz odbudowy
NextGenerationEU

750 mld euro (dla Polski 23 mld euro dotacji i 34 mld euro pożyczek – po zatwierdzeniu Krajowego Planu Odbudowy)

NUTS

- ❑ standard geokodowania rozwinięty w Unii Europejskiej na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych
- ❑ celem klasyfikacji NUTS jest rozwiązanie problemu różnorodności podziałów administracyjnych krajów członkowskich UE i nieuniknionych zmian tych podziałów co zagraża dostępności i porównywalności danych statystycznych w przestrzeni i czasie
- ❑ klasyfikacja została formalnie wprowadzona w Polsce 26 listopada 2005 roku, w momencie wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) z powodu przystąpienia Czech, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji do Unii Europejskiej
- ❑ Od 1 stycznia 2018 r. w Polsce funkcjonuje 97 jednostek NUTS:
 - NUTS 1 – makroregiony (grupujące województwa) – 7 jednostek
 - NUTS 2 – regiony (województwa lub ich części) – 17 jednostek
 - NUTS 3 – podregiony (grupujące powiaty) – 73 jednostki

bibliografia

- ❑ <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/traktat-o-funkcjonowaniu-unii-europejskiej-rzym-1957-03-25-17099384>
- ❑ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/section/189/rynek-wewnetrzny>
- ❑ https://pl.wikipedia.org/wiki/Polityka_regionalna_Unii_Europejskiej

Polityki sektorowe Unii Europejskiej

Tomasz A. Winiarczyk

polityki sektorowe

- ❑ Polityka sektorowa (przedmiotowa) – polityka preferująca rozwój wybranych dziedzin działalności gospodarczej (kosztem dziedzin pozostałych).
- ❑ Cele polityki sektorowej to wzrost konkurencyjności międzynarodowej, zwiększenie bezpieczeństwa zaopatrzeniowego i ochrona miejsc pracy w sektorach objętych polityką sektorową.

polityka przemysłowa

□ Artykuł 173 TFUE

[Zapewnienie warunków konkurencyjności przemysłu]

1. Unia i Państwa Członkowskie czuwają nad zapewnieniem warunków niezbędnych dla konkurencyjności przemysłu Unii.

W tym celu, zgodnie z systemem wolnych i konkurencyjnych rynków, ich działania zmierzają do:

- przyspieszania dostosowania przemysłu do zmian strukturalnych;
- wspierania środowiska sprzyjającego inicjatywom i rozwojowi przedsiębiorstw w całej Unii, a zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw;
- wspierania środowiska sprzyjającego współpracy między przedsiębiorstwami;
- sprzyjania lepszemu wykorzystaniu potencjału przemysłowego polityk innowacyjnych, badań i rozwoju technologicznego.

polityka przemysłowa

❑ Artykuł 173 TFUE

[Zapewnienie warunków konkurencyjności przemysłu]

2. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, konsultują się wzajemnie oraz, w miarę potrzeby, koordynują swoje działania. Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji, w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.

3. Unia przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 przez polityki i działania, które prowadzi na podstawie innych postanowień Traktatów. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą oraz po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, mogą zdecydować o szczególnych środkach przeznaczonych na wsparcie działań podjętych w Państwach Członkowskich, służących osiągnięciu celów określonych w ustępie 1, z wyłączeniem jakiejkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

Niniejszy tytuł nie stanowi podstawy do wprowadzenia przez Unię jakiegokolwiek środka, który mógłby prowadzić do zakłócenia konkurencji, bądź który zawiera przepisy podatkowe lub przepisy odnoszące się do praw i interesów pracowników najemnych.

polityka przemysłowa

- ❑ Celem unijnej polityki przemysłowej jest poprawa konkurencyjności przemysłu europejskiego, aby mógł on nadal pełnić rolę czynnika napędzającego zrównoważony wzrost i zatrudnienie w Europie.
- ❑ Transformacja cyfrowa i przejście na gospodarkę neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla doprowadziły do przyjęcia różnych strategii mających na celu zapewnienie lepszych warunków ramowych dla przemysłu UE.
- ❑ Skutki pandemii COVID-19 spowodowały zmianę sposobu myślenia na temat ożywienia gospodarczego, odbudowy i budowania odporności.

polityka energetyczna

□ **Artykuł 194 TFUE [Cele polityki energetycznej]**

1. W ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz z uwzględnieniem potrzeby zachowania i poprawy stanu środowiska, polityka Unii w dziedzinie energetyki ma na celu, w duchu solidarności między Państwami Członkowskimi:

- a) zapewnienie funkcjonowania rynku energii;
- b) zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii;
- c) wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii; oraz
- d) wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.

2. Bez uszczerbku dla stosowania innych postanowień Traktatów, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają środki niezbędne do osiągnięcia celów, o których mowa w ustępie 1. Środki te są przyjmowane po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.

Nie naruszają one prawa Państwa Członkowskiego do określania warunków wykorzystania jego zasobów energetycznych, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury jego zaopatrzenia w energię, bez uszczerbku dla artykułu 192 ustęp 2 litera c).

3. Na zasadzie odstępstwa od ustępu 2, Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą, jednomyślnie i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, ustanawia środki, o których mowa w tym ustępie, jeżeli mają one głównie charakter fiskalny.

polityka energetyczna

- ❑ Centralnym elementem europejskiej polityki energetycznej są różnorodne środki ukierunkowane na stworzenie zintegrowanego rynku energii oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii i stabilnego sektora energetycznego.

polityka energetyczna

- CELE 2015 w ramach unii energetycznej:
 - dywersyfikacja europejskich źródeł energii, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez solidarność i współpracę między państwami UE
 - zapewnienie funkcjonowania w pełni zintegrowanego wewnętrznego rynku energii, umożliwiającego swobodny przepływ energii w UE za pośrednictwem odpowiedniej infrastruktury i bez barier technicznych lub regulacyjnych
 - poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie zależności od importu energii, ograniczenie emisji oraz stymulowanie tworzenia miejsc pracy i wzrostu gospodarczego
 - dekarbonizacja gospodarki i przejście na gospodarkę niskoemisyjną zgodnie z porozumieniem paryskim
 - promowanie badań w dziedzinie technologii niskoemisyjnych i czystych technologii energetycznych oraz nadanie priorytetu badaniom naukowym i innowacjom w celu stymulowania transformacji energetycznej i poprawy konkurencyjności

polityka energetyczna

- ❑ zobowiązanie się do osiągnięcia do 2030 r. następujących celów:
 - redukcja o przynajmniej 40% emisji gazów cieplarnianych w porównaniu z poziomami z 1990 r.
 - zwiększenie do 32% udziału energii odnawialnej we wszystkich źródłach zużywanej energii
 - poprawa efektywności energetycznej o 32,5%
 - połączenia międzysystemowe obejmujące co najmniej 15% systemów elektroenergetycznych UE
- ❑ Piąty pakiet energetyczny pt. „Realizacja Europejskiego Zielonego Ładu” został opublikowany 14 lipca 2021 r. i jest obecnie przedmiotem dyskusji.
 - Jego celem jest dostosowanie celów energetycznych do nowego ambitnego europejskiego celu klimatycznego, jakim jest osiągnięcie neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r.
 - Koncentruje się on głównie na odnawialnych źródłach energii, efektywności energetycznej, opodatkowaniu energii, transporcie lotniczym i morskim oraz budynkach.

wspólna polityka transportowa

❑ **Artykuł 90 TFUE [Wspólna polityka transportowa]**

Cele Traktatów, w odniesieniu do kwestii uregulowanych w niniejszym tytule, są realizowane w ramach wspólnej polityki transportowej.

❑ **Artykuł 91 TFUE [Środki wykonawcze]**

1. W celu wykonania artykułu 90 i z uwzględnieniem specyficznych aspektów transportu Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, ustanawiają:

- a) wspólne reguły mające zastosowanie do transportu międzynarodowego wykonywanego z lub na terytorium Państwa Członkowskiego lub tranzytu przez terytorium jednego lub więcej Państw Członkowskich;
- b) warunki dostępu przewoźników nie mających stałej siedziby w Państwie Członkowskim do transportu krajowego w Państwie Członkowskim;
- c) środki pozwalające polepszyć bezpieczeństwo transportu;
- d) wszelkie inne odpowiednie przepisy.

2. Przy przyjmowaniu środków, o których mowa w ustępie 1, uwzględnia się przypadki, w których zastosowanie tych środków może poważnie wpływać na jakość życia i poziom zatrudnienia w pewnych regionach, jak również na funkcjonowanie infrastruktury transportowej.

wspólna polityka transportowa

Artykuł 92 TFUE [Zakaz różnicowania sytuacji przewoźników]

Do czasu przyjęcia przepisów określonych w artykule 91 ustęp 1 żadne Państwo Członkowskie nie może bez przyjęcia jednomyślnie przez Radę Środka przyznającego odstępstwo wydać mniej korzystnych - w ich bezpośrednim lub pośrednim skutku wobec przewoźników z innych Państw Członkowskich - w porównaniu z przewoźnikami krajowymi, różnych przepisów regulujących tę materię na dzień 1 stycznia 1958 roku lub, dla państw przystępujących, na dzień ich przystąpienia.

Artykuł 93 TFUE [Pomoc zgodna z Traktatem]

Zgodna z Traktatami jest pomoc, która odpowiada potrzebom koordynacji transportu lub stanowi zwrot za wykonanie pewnych świadczeń nierozzerwalnie związanych z pojęciem usługi publicznej.

Artykuł 94 TFUE [Uwzględnianie sytuacji gospodarczej przewoźników]

Każdy środek w dziedzinie stawek i warunków transportu podjęty w ramach Traktatów powinien uwzględniać sytuację gospodarczą przewoźników.

wspólna polityka transportowa

❑ Artykuł 96 TFUE [Zakaz stosowania stawek i warunków tworzących niedopuszczalne uprzywilejowanie]

1. Zakazane jest narzucanie przez Państwo Członkowskie w zakresie transportu wykonywanego wewnątrz Unii stosowania stawek i warunków zawierających jakikolwiek element wsparcia lub ochrony jednego lub kilku przedsiębiorstw bądź poszczególnych gałęzi przemysłu, chyba że jest ono dozwolone przez Komisję.

2. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Członkowskiego, bada stawki i warunki, o których mowa w ustępie 1, uwzględniając w szczególności, z jednej strony, wymogi właściwej regionalnej polityki gospodarczej, potrzeby regionów słabo rozwiniętych i problemy regionów poważnie dotkniętych przez okoliczności polityczne oraz, z drugiej strony, skutki tych stawek i warunków dla konkurencji między różnymi rodzajami transportu.

Komisja podejmuje niezbędne decyzje, po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim.

3. Zakaz ustanowiony w ustępie 1 nie ma zastosowania do taryf konkurencyjnych.

wspólna polityka transportowa

❑ **Artykuł 97 TFUE [Rozsądny poziom opłat]**

Opłaty i należności pobierane przez przewoźnika w związku z przekraczaniem granic niezależnie od ceny transportu nie powinny przekraczać rozsądnego poziomu, przy uwzględnieniu rzeczywistych kosztów efektywnie poniesionych w związku z przekroczeniem granicy.

Państwa Członkowskie podejmują starania, aby stopniowo obniżyć te koszty.

Komisja może kierować do Państw Członkowskich zalecenia w celu zastosowania niniejszego artykułu.

❑ **Artykuł 99 TFUE [Komitet doradczy]**

Komitet doradczy, złożony z ekspertów wyznaczonych przez rządy Państw Członkowskich, jest ustanowiony przy Komisji. Komisja konsultuje z nim kwestie transportu zawsze, gdy uzna to za pożądane.

1. Postanowienia niniejszego tytułu stosu **Artykuł 100 TFUE [Zakres zastosowania przepisów]**

ją się do transportu kolejowego, drogowego i żeglugi śródlądowej.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, mogą ustanowić odpowiednie przepisy dotyczące transportu morskiego i lotniczego.

Stanowią one po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów.

wspólna polityka transportowa

❑ Artykuł 95 TFUE [Zakaz dyskryminacyjnego różnicowania stawek i warunków transportu]

1. W odniesieniu do transportu wewnątrz Unii zakazana jest dyskryminacja polegająca na stosowaniu przez przewoźników względem tych samych towarów na tych samych połączeniach przewozowych różnych stawek i warunków transportu ze względu na kraj pochodzenia lub przeznaczenia produktów przewożonych.

2. Ustęp 1 nie wyklucza przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę innych środków w zastosowaniu artykułu 91 ustęp 1.

3. Rada, ustanawia na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim i Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, zasady wykonania postanowień ustępu 1.

Może ona zwłaszcza wydać przepisy niezbędne w celu umożliwienia instytucjom Unii zapewnienia zgodności z zasadami ustanowionymi w ustępie 1 i w celu zapewnienia pełnych korzyści użytkownikom.

4. Komisja, z inicjatywy własnej lub na wniosek Państwa Członkowskiego, bada przypadki dyskryminacji określone w ustępie 1 i po konsultacji z każdym zainteresowanym Państwem Członkowskim podejmuje niezbędne decyzje, w ramach regulacji ustanowionej zgodnie z postanowieniami ustępu 3.

polityka sieci transeuropejskich

□ Artykuł 170 TFUE [Sieci transeuropejskie]

1. Aby pomóc osiągnąć cele określone w artykułach 26 i 174 oraz umożliwić obywatelom Unii, podmiotom gospodarczym, wspólnotom regionalnym i lokalnym pełne czerpanie korzyści z ustanowienia obszaru bez granic wewnętrznych, Unia przyczynia się do ustanowienia i rozwoju **sieci transeuropejskich w infrastrukturach transportu, telekomunikacji i energetyki.**

2. W ramach systemu wolnych i konkurencyjnych rynków działanie Unii zmierza do sprzyjania wzajemnym połączeniom oraz interoperacyjności sieci krajowych, jak również dostępowi do tych sieci. Uwzględnia ona w szczególności potrzebę łączenia wysp, regionów zamkniętych i peryferyjnych z centralnymi regionami Unii.

polityka sieci transeuropejskich

□ Artykuł 171 TFUE [Środki realizacji celów]

1. Aby osiągnąć cele określone w artykule 170, Unia:

- ustanawia zbiór wytycznych obejmujących cele, priorytety i ogólne kierunki działań przewidzianych w dziedzinie sieci transeuropejskich; wytyczne te wskazują projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- urzeczywistnia każdy środek, który może się okazać niezbędny do zapewnienia współdziałania między sieciami, w szczególności w dziedzinie normalizacji technicznej;
- może wspierać projekty będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, popierane przez Państwa Członkowskie, a wskazane w ramach wytycznych określonych w pierwszym tiret, w szczególności poprzez analizy możliwości wykonania, gwarancje kredytowe lub bonifikaty oprocentowania; Unia może się również przyczyniać do finansowania, za pośrednictwem Funduszu Spójności utworzonego zgodnie z artykułem 177, poszczególnych projektów w Państwach Członkowskich w dziedzinie infrastruktury transportu.

Działania Unii biorą pod uwagę potencjalną efektywność gospodarczą projektów.

2. Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą polityki prowadzone na poziomie krajowym, które mogą mieć znaczący wpływ na realizację celów określonych w artykule 170. Komisja może podjąć, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji.

3. Unia może zdecydować o współpracy z państwami trzecimi w celu wsparcia projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania oraz zapewnienia współdziałania między sieciami.

polityka ochrony konsumentów

□ **Artykuł 169 TFUE [Ochrona interesów konsumentów]**

1. Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.
2. Unia przyczynia się do osiągnięcia celów określonych w ustępie 1 poprzez:
 - a) środki, które przyjmuje na podstawie artykułu 114 w ramach urzeczywistniania rynku wewnętrznego;
 - b) środki, które wspierają, uzupełniają i nadzorują politykę prowadzoną przez Państwa Członkowskie.
3. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, przyjmują środki określone w ustępie 2 lit. b).
4. Środki przyjęte na podstawie ustępu 3 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z Traktatami. Są one notyfikowane Komisji.

polityka ochrony konsumentów

□ Europejska Grupa Konsultacyjna ds. Konsumentów (ECCG):

- Zadaniem Grupy jest reprezentowanie interesów konsumentów w Komisji i opiniowanie spraw dotyczących tworzenia i wdrażania polityki oraz działań w zakresie ochrony interesów konsumentów.
- Grupa jest organem doradczym Komisji, z którym omawiane są wszelkie kwestie dotyczące ochrony interesów konsumentów.
- Grupa w szczególności:
 - a) jest głównym forum do kontaktów z organizacjami konsumenckimi;
 - b) doradza i wskazuje Komisji, kiedy inne polityki i działania mają konsekwencje dla konsumentów;
 - c) informuje Komisję o przebiegu realizacji polityki konsumenckiej w krajach członkowskich

Dyrekcja Generalna ds. Zdrowia i Ochrony Konsumentów

- ❑ celem Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Ochrony Konsumentów jest działalność na rzecz polepszenia jakości życia poprzez podwyższenie poziomu ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, a także interesów gospodarczych i zdrowia publicznego konsumentów.
- ❑ W zakresie polityki ochrony konsumentów Dyrekcja podejmuje działania związane z:
 - a) podnoszeniem bezpieczeństwa interesów konsumenta na rynku wewnętrznym;
 - b) wspieraniem inicjatyw legislacyjnych korzystnych dla konsumentów;
 - c) podejmowaniem inicjatyw informacyjnych i edukacyjnych konsumentów

polityka ochrony konsumentów

❑ Sieć Europejskich Centrów Konsumentckich (ECC-Net)

- tworzy sieć niezależnych biur, którą współfinansuje Komisja Europejska
- publikuje wskazówki i porady dotyczące częstych problemów konsumentów

❑ Do celów ECC-Net należy:

- informowanie konsumentów o ich prawach oraz możliwościach jakie stwarza jednolity rynek UE;
- pomoc w rozwiązywaniu indywidualnych problemów/skarg konsumentckich związanych z transakcjami ponadgranicznymi;
- pomoc konsumentom w korzystaniu z pozasądowych procedur rozstrzygnięcia sporów o zasięgu europejskim;
- dostarczanie informacji na temat krajowego i unijnego prawodawstwa oraz orzecznictwa;
- dostarczanie Komisji Europejskiej informacji na temat problemów konsumentckich w UE.

polityka ochrony konsumentów

□ sieć FIN-NET

- sieć krajowych organizacji odpowiedzialnych za pozasądowe rozstrzyganie skarg konsumentów w dziedzinie usług finansowych

□ cele FIN-NET:

- wspieranie współpracy pomiędzy krajowymi rzecznikami finansowymi
- zapewnienie konsumentom łatwego dostępu do alternatywnych metod rozwiązywania problemów (ADR) w sporach transgranicznych dotyczących świadczenia usług finansowych

□ w Polsce członkowie:

- Bankowy Arbitraż Konsumentencki (Związek Banków Polskich)
- Rzecznik Finansowy
- Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego

polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej

□ **Artykuł 179 TFUE [Europejska przestrzeń badawcza]**

1. Unia ma na celu wzmocnienie swojej bazy naukowej i technologicznej przez utworzenie europejskiej przestrzeni badawczej, w której naukowcy, wiedza naukowa i technologie podlegają swobodnej wymianie, oraz sprzyjanie rozwojowi swojej konkurencyjności, także w przemyśle, a także promowanie działalności badawczej uznanej za niezbędną na mocy innych rozdziałów Traktatów.

2. W tym celu sprzyja ona w całej Unii przedsiębiorstwom, w tym małym i średnim przedsiębiorstwom, ośrodkom badawczym i uniwersytetom w ich wysiłkach badawczych i rozwoju technologicznym wysokiej jakości; wspiera ich wysiłki w zakresie wzajemnej współpracy, zmierzając w szczególności do umożliwienia naukowcom swobodnej współpracy ponad granicami, a przedsiębiorstwom - pełnego wykorzystania potencjału rynku wewnętrznego, zwłaszcza poprzez otwarcie krajowych rynków zamówień publicznych, określanie wspólnych norm i usuwanie przeszkód prawnych i fiskalnych tej współpracy.

3. O wszelkich działaniach Unii podejmowanych na podstawie Traktatów w zakresie badań i rozwoju technologicznego, w tym o projektach demonstracyjnych, decyduje się oraz urzeczywistnia się je zgodnie z postanowieniami niniejszego tytułu.

polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej

□ Artykuł 180 TFUE [Działania uzupełniające]

W dążeniu do osiągnięcia tych celów Unia prowadzi następujące działania, które stanowią uzupełnienie działań podejmowanych przez Państwa Członkowskie:

- a) wykonywanie programów badań, rozwoju technologicznego i pokazowych, wraz z promowaniem współpracy z przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczymi i uniwersytetami oraz między nimi;
- b) popieranie współpracy w dziedzinie unijnych badań, rozwoju technologicznego i pokazów z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi;
- c) upowszechnianie i optymalizację wyników działań w dziedzinie unijnych badań, rozwoju technologicznego i demonstracji;
- d) stymulowanie kształcenia i mobilności naukowców w Unii.

polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej

□ Artykuł 181 TFUE [Koordynowanie badań i rozwoju]

1. Unia i Państwa Członkowskie koordynują swoje działania w zakresie badań i rozwoju technologicznego, tak aby zapewnić wzajemną spójność polityk krajowych i polityki Unii.

2. W ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi Komisja może podjąć każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia koordynacji określonej w ustępie 1, w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.

polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej

□ Artykuł 182 TFUE [Wieloletni program ramowy]

1. Wieloletni program ramowy określający wszystkie działania Unii jest uchwalany przez Parlament Europejski i Radę, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym.

Program ramowy:

- ustala naukowe i technologiczne cele, które mają być osiągnięte przez działania przewidziane w artykule 180 oraz priorytety, które się z nimi wiążą;
- wskazuje ogólne kierunki tych działań;
- ustala ogólną maksymalną kwotę oraz szczegółowe zasady współuczestnictwa finansowego Unii w programie ramowym, jak również odpowiednie udziały w każdym z przewidywanych działań.

2. Program ramowy jest dostosowywany lub uzupełniany w zależności od rozwoju sytuacji.

3. Program ramowy jest urzeczywistniany poprzez programy szczegółowe przygotowywane w ramach każdego działania. Każdy program szczegółowy określa szczegółowe zasady jego realizacji, ustala czas jego trwania i przewiduje środki uznane za niezbędne. Suma kwot uznanych za niezbędne, ustalona przez programy szczegółowe, nie może przekroczyć ogólnej maksymalnej kwoty ustalonej dla programu ramowego i dla każdego działania.

4. Rada, stanowiąc zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim oraz Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, uchwała programy szczegółowe.

5. Jako uzupełnienie działań przewidzianych w wieloletnim programie ramowym, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, ustanawiają środki niezbędne do realizacji europejskiej przestrzeni badawczej.

polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej

- ❑ Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego mogą zostać podjęte decyzje o programach uzupełniających, w których uczestniczą tylko niektóre Państwa Członkowskie, które finansują je, z zastrzeżeniem ewentualnego współuczestnictwa Unii.
- ❑ Unia uchwała zasady mające zastosowanie do programów uzupełniających, zwłaszcza w odniesieniu do upowszechniania wiedzy i dostępu innych Państw Członkowskich.
- ❑ Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego Unia może przewidzieć, za zgodą zainteresowanych Państw Członkowskich, udział w programach badawczych i rozwojowych podjętych przez kilka Państw Członkowskich, w tym udział w strukturach stworzonych w celu wykonania tych programów.
- ❑ Przy urzeczywistnianiu wieloletniego programu ramowego Unia może przewidzieć współpracę w dziedzinie unijnych badań, rozwoju technologicznego i demonstracji z państwami trzecimi lub organizacjami międzynarodowymi.
- ❑ Szczegółowe rozwiązania dotyczące tej współpracy mogą być przedmiotem umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi.
- ❑ Unia może tworzyć wspólne przedsiębiorstwa lub jakiegokolwiek inne struktury niezbędne do skutecznego wykonywania unijnych programów badawczych, rozwoju technologicznego i demonstracyjnych.

polityka w dziedzinie badań i rozwoju technologicznego oraz przestrzeni kosmicznej

□ Artykuł 189 TFUE [Europejska polityka przestrzeni kosmicznej]

1. W celu wspierania postępu naukowo-technicznego, konkurencyjności przemysłowej i realizacji swoich polityk, Unia opracowuje europejską politykę przestrzeni kosmicznej. W tym celu Unia może promować wspólne inicjatywy, popierać badania i rozwój technologiczny i koordynować wysiłki niezbędne dla badania i wykorzystania przestrzeni kosmicznej.
2. W celu przyczynienia się do realizacji celów określonych w ustępie 1, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają niezbędne środki, które mogą przybrać postać europejskiego programu kosmicznego, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.
3. Unia ustanawia odpowiednie stosunki z Europejską Agencją Kosmiczną.
4. Niniejszy artykuł nie narusza pozostałych postanowień niniejszego tytułu.

polityka w dziedzinie edukacji

□ **Artykuł 165 TFUE [Rozwój edukacji o wysokiej jakości]**

1. Unia przyczynia się do rozwoju edukacji o wysokiej jakości, poprzez zachęcanie do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeśli jest to niezbędne, poprzez wspieranie i uzupełnianie ich działalności, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść nauczania i organizację systemów edukacyjnych, jak również ich różnorodność kulturową i językową.

Unia przyczynia się do wspierania europejskich przedsięwzięć w zakresie sportu, uwzględniając jego szczególny charakter, jego struktury oparte na zasadzie dobrowolności oraz uwzględniając jego funkcję społeczną i edukacyjną.

polityka w dziedzinie edukacji

□ Artykuł 165 TFUE [Rozwój edukacji o wysokiej jakości]

2. Działanie Unii zmierza do:

- rozwoju wymiaru europejskiego w edukacji, zwłaszcza przez nauczanie i upowszechnianie języków Państw Członkowskich;
- sprzyjania mobilności studentów i nauczycieli, między innymi poprzez zachęcanie do akademickiego uznawania dyplomów i okresów studiów;
- promowania współpracy między instytucjami edukacyjnymi;
- rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów edukacyjnych Państw Członkowskich;
- sprzyjania rozwojowi wymiany młodzieży i wymiany instruktorów społeczno-oświatowych a także zachęcania młodzieży do uczestnictwa w demokratycznym życiu Europy;
- popieranie rozwoju kształcenia na odległość;
- rozwoju europejskiego wymiaru sportu, przez popieranie uczciwości i dostępności we współzawodnictwie sportowym oraz współpracy między podmiotami odpowiedzialnymi za sport, jak również przez ochronę integralności fizycznej i psychicznej sportowców, w szczególności tych najmłodszych.

polityka w dziedzinie edukacji

□ Artykuł 165 TFUE [Rozwój edukacji o wysokiej jakości]

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie edukacji i sportu, zwłaszcza z Radą Europy.

4. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule:

– Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, przyjmują środki zachęcające, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich,

– Rada przyjmuje zalecenia, na wniosek Komisji.

polityka w dziedzinie edukacji

□ Erasmus +

- program Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji, szkoleń, młodzieży i sportu; kontynuacja europejskich programów edukacyjnych realizowanych od 1998 r.
 - jego celem jest wspieranie uczniów, studentów, nauczycieli, wykładowców i wolontariuszy w prowadzeniu międzynarodowych projektów służących podnoszeniu kompetencji
- Unia Europejska zamierza m.in. zapewnić wszystkim młodym ludziom dostęp do edukacji i szkoleń jak najwyższej jakości, umożliwić osobom uczącym się łatwe przemieszczanie się między systemami edukacji w różnych krajach, a także dać im możliwość znalezienia pracy w całej Europie

polityka kształcenia zawodowego, młodzieży i sportu

□ Artykuł 166 TFUE [Polityka kształcenia zawodowego]

1. Unia urzeczywistnia politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działanie Państw Członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność Państw Członkowskich za treść i organizację kształcenia zawodowego.
2. Działanie Unii zmierza do:
 - ułatwienia przystosowania się do zmian w przemyśle, zwłaszcza przez kształcenie zawodowe i przekwalifikowanie;
 - poprawy kształcenia zawodowego wstępnego i ustawicznego w celu ułatwienia integracji zawodowej i reintegracji z rynkiem pracy;
 - ułatwienia dostępu do kształcenia zawodowego i sprzyjania mobilności instruktorów i kształcących się, a zwłaszcza młodzieży;
 - pobudzania współpracy w dziedzinie kształcenia między instytucjami edukacyjnymi lub kształcenia zawodowego a przedsiębiorstwami;
 - rozwoju wymiany informacji i doświadczeń w kwestiach wspólnych dla systemów kształcenia Państw Członkowskich.
3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kształcenia zawodowego.
4. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, przyjmują środki przyczyniające się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule, z wyłączeniem jakiejkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich. Rada przyjmuje także na wniosek Komisji zalecenia.

polityka w dziedzinie kultury

□ **Artykuł 167 TFUE [Przyczynianie się do rozwoju kulturalnego Państw Członkowskich]**

1. Unia przyczynia się do rozkwitu kultur Państw Członkowskich w poszanowaniu ich różnorodności narodowej i regionalnej, równocześnie podkreślając znaczenie wspólnego dziedzictwa kulturowego.

2. Działanie Unii zmierza do zachęcenia do współpracy między Państwami Członkowskimi oraz, jeśli to niezbędne, do wspierania i uzupełniania ich działań w następujących dziedzinach:

- pogłębiania wiedzy oraz upowszechniania kultury i historii narodów europejskich;
- zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim;
- niehandlowej wymiany kulturalnej;
- twórczości artystycznej i literackiej włącznie z sektorem audiowizualnym.

polityka w dziedzinie kultury

□ Artykuł 167 TFUE [Przyczynianie się do rozwoju kulturalnego Państw Członkowskich]

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi oraz z kompetentnymi organizacjami międzynarodowymi w dziedzinie kultury, zwłaszcza z Radą Europy.

4. Unia uwzględnia aspekty kulturalne w swoim działaniu na podstawie innych postanowień Traktatów, zwłaszcza w celu poszanowania i popierania różnorodności jej kultur.

5. Aby przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule:

– Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Regionów, przyjmują środki zachęcające, z wyłączeniem jakiejkolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich;

– Rada wydaje zalecenia, na wniosek Komisji.

polityka w dziedzinie kultury

□ Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018

- celem Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego było zachęcenie jak największej liczby osób do odkrywania i poznawania europejskiego dziedzictwa kulturowego jako wspólnego dobra oraz do wzmocnienia poczucia przynależności do wspólnej europejskiej rodziny. ERDK promowało:
 - znaczenie dziedzictwa dla społeczeństwa
 - jego wkład w gospodarkę,
 - rolę dziedzictwa w europejskiej dyplomacji kulturalnej
 - znaczenie zachowania dziedzictwa dla przyszłych pokoleń
- w całej Europie odbyły się tysiące wydarzeń i uroczystości związanych z tą tematyką

polityka w dziedzinie turystyki

□ Artykuł 195 TFUE

[Działania uzupełniające w sektorze turystycznym]

1. Unia uzupełnia działania Państw Członkowskich w sektorze turystycznym, w szczególności przez wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw Unii w tym sektorze.

W tym celu działania Unii skierowane są na:

- a) zachęcanie do tworzenia korzystnego środowiska dla rozwoju przedsiębiorstw w tym sektorze;
- b) wspieranie współpracy między Państwami Członkowskimi, w szczególności przez wymianę dobrych praktyk.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają szczególne środki w celu uzupełnienia działań podejmowanych w Państwach Członkowskich służących realizacji celów, o których mowa w niniejszym artykule, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Artykuł 191 TFUE [Cele polityki w dziedzinie środowiska naturalnego]

1. Polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego przyczynia się do osiągnięcia następujących celów:

- **zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego;**
- **ochrony zdrowia ludzkiego;**
- **rozsądnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych;**
- **promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu.**

2. Polityka Unii w dziedzinie środowiska stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie "zanieczyszczający płaci".

W tym kontekście środki harmonizujące odpowiadające wymogom w dziedzinie ochrony środowiska obejmują, w odpowiednich przypadkach, klauzulę zabezpieczającą, która pozwala Państwom Członkowskim na podejmowanie, z pozagospodarczych względów związanych ze środowiskiem, środków tymczasowych, podlegających unijnej procedurze kontrolnej.

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Artykuł 191 TFUE [Cele polityki w dziedzinie środowiska naturalnego]

3. Przy opracowywaniu polityki w dziedzinie środowiska naturalnego Unia uwzględnia:

- dostępne dane naukowo-techniczne;
- warunki środowiska naturalnego w różnych regionach Unii;
- potencjalne korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub zaniechania działania;
- gospodarczy i społeczny rozwój Unii jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

4. W zakresie swoich odpowiednich kompetencji Wspólnota i Państwa Członkowskie współpracują z państwami trzecimi i właściwymi organizacjami międzynarodowymi. Warunki współpracy Unii mogą stanowić przedmiot umów między Unią i zainteresowanymi stronami trzecimi.

Poprzedzający akapit nie narusza kompetencji Państw Członkowskich do negocjowania w organach międzynarodowych i zawierania umów międzynarodowych.

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Artykuł 192 TFUE [Działania służące realizacji celów]

1. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, decydują o działaniu służącym osiągnięciu celów określonych w artykule 191, które ma być podjęte przez Unię.

2. Na zasadzie odstępstwa od procedury decyzyjnej przewidzianej w ustępie 1 i bez uszczerbku dla artykułu 114 Rada, stanowiąc jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, uchwała:

a) przepisy przede wszystkim o charakterze fiskalnym;

b) środki wpływające na:

– zagospodarowanie przestrzenne;

– zarządzanie ilościowe zasobami wodnymi, w sposób pośredni lub bezpośredni wpływające na dostępność tych zasobów;

– przeznaczenie gruntów, z wyjątkiem kwestii zarządzania odpadami;

c) środki wpływające znacząco na wybór Państwa Członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię.

Rada, stanowiąc jednomyślnie na wniosek Komisji i po konsultacji z Parlamentem Europejskim, Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, może postanowić o stosowaniu zwykłej procedury ustawodawczą do dziedzin, o których mowa w akapicie pierwszym.

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Artykuł 192 TFUE [Działania służące realizacji celów]

3. Ogólne programy działania określające cele priorytetowe, które mają być osiągnięte, uchwalane są przez Parlament Europejski i Radę, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów.

Środki niezbędne do realizacji tych programów są przyjmowane na warunkach przewidzianych w ustępie 1 lub 2, zależnie od przypadku.

4. Bez uszczerbku dla niektórych środków przyjętych przez Unię, Państwa Członkowskie finansują i wykonują politykę w zakresie środowiska naturalnego.

5. Bez uszczerbku dla zasady, iż zanieczyszczający płaci, gdy środek oparty na ustępie 1 niesie ze sobą koszty uznane za nieproporcjonalne dla władz publicznych Państwa Członkowskiego, środek ten przewiduje właściwe przepisy w formie:

- tymczasowych derogacji i/lub
- Funduszu Spójności utworzonego zgodnie z artykułem 177.

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Artykuł 193 TFUE

[Środki bardziej rygorystyczne. Notyfikacja]

Środki ochronne przyjęte na podstawie artykułu 192 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych.

Środki te muszą być zgodne z Traktatami. Są one notyfikowane Komisji.

art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej

- 1) zasada wysokiego poziomu ochrony**
- 2) zasada przezorności (ostrożności)**
- 3) zasada stosowania działań zapobiegawczych (zasada prewencji)**
- 4) zasada naprawiania szkód przede wszystkim u źródła**
- 5) zasada „zanieczyszczający płaci”**

zasada wysokiego poziomu ochrony

- ❑ polityka Unii w dziedzinie środowiska naturalnego stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii

zasada przezorności (ostrożności)

- ❑ instytucja lub osoba, która zamierza podjąć określone działania ma obowiązek udowodnienia, że jej działalność nie spowoduje zagrożenia dla środowiska
- ❑ gdy wykazanie braku zagrożenia dla Środowiska nie jest możliwe, konieczne jest podjęcie działań chroniących środowisko

zasada stosowania działań zapobiegawczych (zasada prewencji)

- ❑ konieczność rozważenia potencjalnych skutków określonego działania i podjęcia na podstawie tej analizy działań zapobiegawczych

zasada naprawiania szkód przede wszystkim u źródła

- ❑ powstała w środowisku szkoda powinna być wyeliminowana na jak najwcześniejszym etapie produkcji, a nie po zakończeniu procesu produkcji
- ❑ prowadzi to do szerszego stosowania standardów emisji niż standardów jakości

zasada „zanieczyszczający płaci”

- ❑ sprawca, który spowodował szkodę w środowisku lub zagrożenie powstania szkody, powinien ponieść koszty naprawienia szkody lub wyeliminowania zagrożenia

zasada wynikająca z art. 11 TFUE

- ❑ zasada integracji wymagań środowiskowych przy ustalaniu i realizacji innych polityk i działań UE

organy UE

□ Rada ds. Środowiska

- składa się z ministrów środowiska państw członkowskich, którzy spotykają się około czterech razy w roku
- pełni rolę decyzyjną i koordynacyjną
- wspólnie z Parlamentem uchwała akty prawne w zwykłej procedurze prawodawczej (procedura współdecydowania) oraz uchwała budżet Unii Europejskiej

organy UE

☐ Komisja Ochrony Środowiska, Zdrowia i Praw Konsumentów

- jedna z największych i najbardziej aktywnych komisji Parlamentu Europejskiego
- ma duży wpływ na kształtowanie polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej
- ściśle współpracuje z Komisją Europejską, odpowiedzialną za przygotowanie i proponowanie polityki unijnej

organy UE

□ Dyrekcja Generalna ds. Środowiska w Komisji Europejskiej

- naczelny organ wykonawczym UE w tym zakresie
- odpowiada za politykę UE w dziedzinie środowiska.
- proponuje i wdraża strategie polityczne, które gwarantują wysoki poziom ochrony środowiska i służą utrzymaniu jakości życia obywateli UE na dotychczasowym poziomie
- przygotowuje propozycje aktów prawnych w tym zakresie

organy UE

□ Europejska Agencja ds. Środowiska (EEA)

- agencja Unii Europejskiej zajmująca się monitorowaniem stanu środowiska naturalnego
- dostarcza rzetelnych i obiektywnych informacji dotyczących ochrony środowiska dla podmiotów związanych z opracowywaniem, przyjmowaniem, wdrażaniem i ocenianiem polityki ochrony środowiska oraz dla opinii publicznej
- koordynuje inicjatywy wspólnotowe, m.in.: Europejską Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) oraz Wspólnotowy Systemu Informacji o Środowisku (SEIS)

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Europejski Zielony Ład

- ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:
 - która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto
 - w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużycia zasobów
 - w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

świeże powietrze,
czysta woda, zdrowe
gleby i różnorodność
biologiczna

wyremontowane
energooszczędne
budynki

zdrowa i przystępna
cenowo żywność

większa oferta
transportu
publicznego

czystsza energia i
najnowsze
ekologiczne innowacje
technologiczne

trwalsze produkty,
które można naprawić,
podać recyklingowi i
ponownie wykorzystać

przyszłościowe
miejsca pracy i
umiejętności
niezbędne do
transformacji

odporny i
konkurencyjny w skali
globalnej przemysł

polityka w dziedzinie środowiska naturalnego

□ Europejski System Handlu Emisjami

- tzw. „wspólnotowy rynek uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)” lub system ETS
- jedynym rynkiem emisji CO₂ opartym na wiążącym krajowym i regionalnym ustawodawstwie (dyrektywa ETS Unii Europejskiej)
- obowiązuje zakup uprawnień do emisji CO₂ (EUA) na giełdzie przez firmy przemysłu energochłonnego i wytwarzania energii elektrycznej po wykorzystaniu przyznanej puli uprawnień przyznanym Państwom Członkowskim UE

polityka w dziedzinie zdrowia publicznego

☐ Artykuł 168 TFUE [Ochrona zdrowia]

1. *Przy określaniu i urzeczywistnianiu wszystkich polityk i działań Unii zapewnia się wysoki poziom ochrony zdrowia ludzkiego.*

Działanie Unii, które uzupełnia polityki krajowe, nakierowane jest na poprawę zdrowia publicznego, zapobieganie chorobom i dolegliwościom ludzkim oraz usuwanie źródeł zagrożeń dla zdrowia fizycznego i psychicznego. Działanie to obejmuje zwalczanie epidemii, poprzez wspieranie badań nad ich przyczynami, sposobami ich rozprzestrzeniania się oraz zapobiegania im, jak również informacji i edukacji zdrowotnej, a także monitorowanie poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia, wczesne ostrzeżenie w przypadku takich zagrożeń oraz ich zwalczanie.

Unia uzupełnia działanie Państw Członkowskich w celu zmniejszenia szkodliwych dla zdrowia skutków narkomanii, włącznie z informacją i profilaktyką.

2. Unia zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w dziedzinach określonych w niniejszym artykule oraz, jeśli to niezbędne, wspiera ich działania. Unia zachęca w szczególności do współpracy między Państwami Członkowskimi w celu zwiększenia komplementarności ich usług zdrowotnych w regionach przygranicznych.

Państwa Członkowskie, w powiązaniu z Komisją, koordynują między sobą własne polityki i programy w dziedzinach określonych w ustępie 1. Komisja może podjąć, w ścisłym kontakcie z Państwami Członkowskimi, każdą użyteczną inicjatywę w celu wsparcia tej koordynacji, w szczególności inicjatywy mające na celu określenie wytycznych i wskaźników, organizowanie wymiany najlepszych praktyk i przygotowanie elementów niezbędnych dla prowadzenia okresowego nadzoru i oceny. Parlament Europejski jest w pełni informowany.

polityka w dziedzinie zdrowia publicznego

☐ Artykuł 168 TFUE [Ochrona zdrowia]

3. Unia i Państwa Członkowskie sprzyjają współpracy z państwami trzecimi i organizacjami międzynarodowymi właściwymi w dziedzinie zdrowia publicznego.

4. Na zasadzie odstępstwa od artykułu 2 ustęp 5 i artykułu 6 litera a) oraz zgodnie z artykułem 4 ustęp 2 litera k), Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Komitetem Regionów, przyczyniają się do osiągnięcia celów określonych w niniejszym artykule, przyjmując, w celu stawienia czoła wspólnym zagadnieniom związanym z bezpieczeństwem:

- a) środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa organów i substancji pochodzenia ludzkiego, krwi i pochodnych krwi; środki te nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych;
- b) środki w dziedzinach weterynaryjnej i fitosanitarnej, mające bezpośrednio na celu ochronę zdrowia publicznego;
- c) środki ustanawiające wysokie standardy jakości i bezpieczeństwa produktów leczniczych i wyrobów medycznych.

polityka w dziedzinie zdrowia publicznego

☐ Artykuł 168 TFUE [Ochrona zdrowia]

5. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów mogą również ustanowić środki zachęcające, zmierzające do ochrony i poprawy zdrowia ludzkiego, w szczególności zwalczania epidemii transgranicznych, środki dotyczące monitorowania poważnych transgranicznych zagrożeń dla zdrowia, wczesnego ostrzegania w przypadku takich zagrożeń oraz ich zwalczania, jak również środki, których bezpośrednim celem jest ochrona zdrowia publicznego w związku z tytoniem i nadużywaniem alkoholu, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.

6. Rada, na wniosek Komisji, może również przyjąć zalecenia służące osiągnięciu celów określonych w tym artykule.

7. Działania Unii są prowadzone w poszanowaniu obowiązków Państw Członkowskich w zakresie określania ich polityki dotyczącej zdrowia, jak również organizacji i świadczenia usług zdrowotnych i opieki medycznej. Obowiązki Państw Członkowskich obejmują zarządzanie usługami zdrowotnymi i opieką medyczną, jak również podział przeznaczonych na nie zasobów. Środki, o których mowa w ustępie 4 litera a), nie naruszają przepisów krajowych dotyczących oddawania organów i krwi lub ich wykorzystywania do celów medycznych.

polityka w dziedzinie ochrony ludności

□ Artykuł 196 TFUE

[Działania w zakresie zapobiegania klęskom lub katastrofom]

1. Unia zachęca do współpracy między Państwami Członkowskimi w celu zwiększenia skuteczności systemów zapobiegania klęskom żywiołowym lub katastrofom spowodowanymi przez człowieka i ochrony przed nimi.

Działanie Unii zmierza do:

- a) wspierania i uzupełniania działań Państw Członkowskich na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym w zakresie zapobiegania zagrożeniom, przygotowania personelu ochrony ludności w Państwach Członkowskich i reagowania na klęski żywiołowe lub katastrofy spowodowane przez człowieka na terytorium Unii,
- b) wspierania szybkiej i skutecznej współpracy operacyjnej krajowych służb ochrony ludności na terytorium Unii,
- c) wspierania spójności międzynarodowych działań w zakresie ochrony ludności.

2. Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają niezbędne środki przyczyniające się do realizacji celów, o których mowa w ustępie 1, z wyłączeniem jakiegokolwiek harmonizacji przepisów ustawowych i wykonawczych Państw Członkowskich.